

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

менеджмента. Именно у руководителей должна быть всегда информация «на кончиках пальцев», т.е. своевременная, быстрая, достоверная, полная, в разных разрезах. Именно они будут использовать эту информацию для того, чтобы руководить предприятием. Следовательно, необходимо готовить таких руководителей со студенческой скамьи, что и делается в Центре бизнес-образования Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации (<http://cbo.i-bteu.by/>).

Инициатор также может выступить ИТ-директор или функциональное подразделение, которое занимается предоставлением данных руководству и обрабатывает большие массивы данных. Именно ими востребованы ХД и ВІ-решения из-за составления большого количества отчетов в разных разрезах, в разных аспектах.

Но часто руководство не готово к нововведениям. Как показали исследования, пытаться объяснить бизнесу, какие принципиальные выгоды могут принести системы информационной аналитики, большого смысла не имеет. При слабой востребованности бизнеса в аналитике вряд ли получится что-либо практически значимое. Но есть и немного другой взгляд — при определенных условиях в компании ИТ-отдел может выступить инициатором начала проекта по созданию аналитического решения. Однако только временно, показав в реальности положительные аспекты внедрения таких нововведений в первую очередь специалистам (делать отчеты быстро в различных разрезах), а впоследствии, всем вместе – руководителем.

Еще одной особенностью, кроме инициации ВІ-проектов, является предоставление отчетности с *одинаковыми данными* теми, кто использует и не использует ВІ-решения. Есть службы, которые занимаются традиционным анализом данных, они обрабатывают данные, проверяют (как правило, в Excel) и подают руководству. Аналитическая служба может подать отчет, в котором диаметрально противоположный результат. Спорные вопросы достоверности данных в отчетах можно устранить постоянным анализом качества информации. Причем он должен происходить как можно ближе к первичным источникам информации. Постоянные конструктивные обсуждения и исследования проблем приведут рано или поздно к внедрению ВІ-инструментов в компанию.

Условия для внедрения технологии Business Intelligence в компании

1. Реально внедренная и *работающая ERP-система* (КИС), развитая система учета: все операции, которые проходят в компании, должны быть отражены в интегрированной корпоративной информационной системе (ERP-системе), т.е. компания должна работать в едином информационном пространстве.

Целесообразно исходить из принципа однократного ввода документа в систему, стараясь искоренить бумажный документооборот. Необходимо использовать бумажный документооборот, только предусмотренный законодательством.

Документы существуют в электронном виде, накапливаются годами, и с содержащейся в них информацией можно делать то, что невозможно было бы сделать с бумажными архивами, — аналитику в каких угодно разрезах и представлениях. Фактические данные должны браться только из проверенного источника, каким является учетная система.

2. *Контроль достоверности и качества данных системы учета*. Успех внедрения ВІ может быть обеспечен только в том случае, если в КИС (на основе информации которых строится ВІ-система) существует бизнес-процесс контроля, который отвечал бы за достоверность информации на всех этапах ее сбора и обработки. Сделав анализ данных на изначально недостоверных данных, не будет качественного результата. Понять ошибки в результатах ВІ находясь наверху этой информационной пирамиды, будет гораздо сложнее. Причем этот контроль должен быть организован именно в онлайн-режиме. Потому что иметь достоверную информацию нужно не потом, когда отстроится красивый и чистый бухгалтерский отчет, где все будет хорошо, а в данный конкретный момент времени. И поэтому его правильнее всего вести как можно ближе к источникам возникновения данных: там ошибки проще отследить. Такими инструментами являются методы очистки и преобработки данных.

Организация процесса «очистки» данных для наполнения ХД - это важнейший процесс. В разработке ВІ-решений 80% времени уходит на извлечение и выверку данных. Целесообразно начинать внедрять ВІ, если есть чистые данные или осознанно предварительно готовить их постепенно. Сначала надо разобраться с достоверностью данных в учетных системах, а потом уже обдумывать ВІ-проект.

3. Должна быть развита именно аналитическая система учета. Речь идет о разделении системы учета, обслуживающей в первую очередь задачи бухгалтерии, и системы управленческого учета. Исследования практического использования ВІ показали, что если пытаться решать две задачи сразу — налаживание системы учета и налаживание управленческой аналитики, — то может и не получиться.

Вначале надо четко *наладить бухгалтерский учет операций*. После практического использования пользователи осознают необходимость управленческого учета. Надо, чтобы каждая фактическая операция снабжалась набором признаков, по которым можно анализировать.

4. *Полная регламентация учетного процесса*. Нужно, чтобы все перечисленное выше не просто сложилось, а заработало четко, слаженно, достоверно. Нужно, чтобы эта цепочка заработала, тогда можно разговаривать о том, что есть какая-то информация, на основе которой можно строить ВІ-решение.

Для создания качественной ВІ-системы необходимо единое понимание целей всеми участниками процесса. Все попытки создать качественную ВІ-систему без единых четко сформулированных целей обречены на провал. На предпроектной стадии целесообразно сформулировать требования к тем аналитическим данным, которые должны быть на выходе ВІ-системы — это инструменты, обладающие, как правило, большими возможностями по генерации отчетов разнообразных форм и представлений, поэтому в силу доступности у пользователей появляется искушение сгенерировать как можно больше отчетов. Использование ВІ-систем должно в первую очередь основываться на четком понимании того, для каких целей нужны те или иные данные, а это уже вопрос самостоятельного проекта по систематизации, унификации и упрощению управленческой, финансовой, бухгалтерской и другой отчетности». Кроме того, на предпроектной стадии делается анализ текущей ситуации в компании действительно под ту общую цель, которую сформулировали. Когда делается анализ текущей ситуации необходима постоянная фокусировка на цель. Когда четко поставлена цель, то работа всеми понимается однозначно.

Сегодня требования к средствам бизнес-анализа и к проектам по их внедрению становятся более жесткими. Результат от внедрения ВІ-средств важно получить даже не сразу по окончании проекта, а после каждого этапа внедрения. Возможность анализа актуальных данных должна обеспечивать эффективное решение тактических задач и быстроту реакции на изменения на рынке. Поэтому использование средств ВІ сегодня становится наиболее актуальным.

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТИМУЛЮВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ

Тураліна Г.Г. здобувач кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету (Україна)

Тураліна Г.Г. Механізми формування державної політики стимулювання технологічного розвитку транснаціональних компаній

У статті автором досліджено механізми формування державної політики стимулювання технологічного розвитку транснаціональних компаній. Доведено, що технологічні можливості – надзвичайно важливий аспект в розгляді ТНК. Технологічні і інноваційні можливості тісно взаємозалежні і залежать від проведення технологічної політики. Технологічна політика підприємства – це набір принципів і дій, на підставі якого

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

розробляються і впроваджуються нові продукти і технологічні процеси. Відзначено, що основний ризик централізованого проведення технологічної політики полягає в тому, що результат інновацій не може точно відбивати локальні ринкові потреби. Визначено, що місце і роль інноваційної політики в структурі державного регулювання економіки визначаються особливостями інноваційного процесу як об'єкта управління. Ця обставина цілком переконливо виявляється в умовах регульованої ринкової економіки капіталістичних країн. ТНК зазвичай не передають технологію в ситуації конкурентного ринку, і при цьому уряд не завжди в змозі гарантувати, що, повна зайнятість досягнута.

Ключові слова: технологічний розвиток, технологічна політика, транснаціональні компанії, інновації, ринкова економіка.

Turalina G.G. Mechanisms of formation of state policy for stimulating technological development of transnational companies

В статті автором досліджено механізми формування державної політики стимулювання технологічного розвитку транснаціональних компаній. Доказано, що технологічні можливості - очень важный аспект в рассмотрении ТНК. Технологические и инновационные возможности тесно взаимосвязаны и зависят от проведения технологической политики. Технологическая политика предприятия - это набор принципов и действий, на основании которого разрабатываются и внедряются новые продукты и технологические процессы. Отмечено, что основной риск централизованного проведения технологической политики заключается в том, что результат инноваций не может точно отражать локальные рыночные потребности. Определено, что место и роль инновационной политики в структуре государственного регулирования экономики определяются особенностями инновационного процесса как объекта управления. Это обстоятельство вполне убедительно проявляется в условиях регулируемой рыночной экономики капиталистических стран. ТНК обычно не передают технологию в ситуации конкурентного рынка, и при этом правительство не всегда в состоянии гарантировать, что полная занятость достигнута.

Ключевые слова: технологическое развитие, технологическая политика, транснациональные компании, инновации, рыночная экономика.

Turalina G.G. Mechanisms of formation of state policy for stimulating technological development of transnational companies

In the article the author investigated the mechanisms of public policy to stimulate technological development of transnational companies. It is proved that the technological capabilities - a very important aspect in considering TNCs. Technological and innovative capabilities are closely related and depend on the process of policy. Technological enterprise policy - a set of principles and actions on the basis of which are developed and introduced new products and processes. Noted that the main risk of centralized technology policy is the result of innovations that may not accurately reflect local market needs. Determined that the place and role of innovation policy in the structure of state regulation of the economy determined by the peculiarities of the innovation process as a control object. This fact is quite clearly seen in the controlled market capitalist economies. TNC usually do not provide the technology in a competitive market situation, and the government did not always able to ensure that full employment is reached.

Keywords: technological development, technology policy, multinational companies, innovation, market economy.

Дослідження впливу інтегральних корпоративних структур на сферу міжнародного науково-технологічного обміну потребує врахування того факту, що інноваційна діяльність не є самоціллю або відособленою функцією корпорацій, а є необхідною умовою отримання міжнародних конкурентних переваг у світовій економіці. Ефективність інноваційної стратегії в мегаструктурах забезпечується через систему механізмів та інструментів впливу держави на різні сфери економіки (особливого значення набуває вплив на зовнішню та внутрішню політику) як в державах базуваних материнських компаній, так і в країнах, де розміщено дочірні компанії.

У сучасній економічній теорії одним із напрямів є теорія економічної влади. У працях Дж.К. Гелбрейта, І.Ю. Беляєвої, А. Мовсєсяна досліджується її місце в системі управління і відзначається необхідність врахування ролі економічної влади в діяльності суб'єктів ринку. Згідно з дослідженнями значачених та інших авторів, в сучасних умовах проблема економічної влади стає однією з центральних в економічній теорії, а згідно з висновками Дж.К. Гелбрейта, економічна теорія, що не аналізує владні відносини, позбавлена впливу на реальні процеси. У глобальних корпораціях концентруються ресурси економічної влади, які активно використовуються для реалізації корпоративних інтересів.

Метою даної роботи є дослідження механізмів формування державної політики стимулювання технологічного розвитку.

В науковій літературі виділяються чотири основні компоненти зазначеної влади: 1) організаційна влада менеджменту в кожній з компаній, які входять до складу глобальних корпорацій; 2) влада центрального топ-менеджменту над іншими складовими частинами глобальних корпорацій; 3) влада глобальних корпорацій на відповідному ринку; 4) влада глобальної корпорації в економічній і суспільній системах в цілому, її вплив на політичні і соціальні явища. При цьому створюється специфічний владний простір, в якому центральний орган управління глобальної корпорації контролює основні аспекти діяльності всіх економічних агентів.

Слід відзначити також наявність комбінованих концепцій управління в корпоративних мегаструктурах, що поєднують ряд підходів. І.Ю. Беляєва досліджує взаємоз'язок між головними елементами владної системи «фінансово-промисловий (фінансовий) капітал – фінансово-промислові групи – фінансово-промислова еліта» і відзначає зростання їх впливу на формування державного управління [1].

За своєю роллю в економіці країн та світовій економіці взагалі, глобальні корпорації є досить впливовими мегаструктурами, але при цьому окремі механізми їх впливу реалізуються лише настільки, наскільки вони є елементами макроструктури управління.

Принципово важливим, на наш погляд, є аналіз економічних механізмів, що функціонують всередині інтегрованих корпоративних структур, у першу чергу внутрішніх ринків. Внутрішній ринок компанії можна визначити як систему постачань, здійснюваних окремими філіями і дочірніми компаніями єдиної мегаструктури за специфічними трансферними цінами. Він може сформуватись в будь-якій мегаструктурі, що поєднує певну кількість філій і юридичних осіб. Цілий ряд операцій, що формально є ринковими, насправді представляють собою переміщення благ і послуг (і технологій в тому числі) у межах єдиної макроструктури.

У будь-якій глобальній корпорації можна виділити дві основні функції внутрішнього ринку: 1) внутрішній ринок сприяє максимізації доходів мегакорпорації і досягненню більшої ефективності її функціонування, при цьому особливо важливою стає система трансферних цін; 2) внутрішній ринок представляє собою один із механізмів інтеграції окремих підприємств у рамках мегаструктури.

В інтегрованих корпоративних структурах, що сформувались останнім часом, роль холдингової складової взагалі відходить на другий план, у той час як система внутрішніх ринків стає головним інтегруючим елементом [2]. У рамках вже існуючих компаній найважливішу роль відіграє контроль за розподілом ресурсів, здійснюваний головною компанією об'єднання, що підтверджує зростаюче значення внутрішніх ринків, на яких і відбувається рух ресурсів і послуг. Внутрішні ринки ТНК реалізують також ще одну специфічну функцію: саме на них здійснюється значна частина світової торгівлі (згідно з деякими даними, до третини вартісного обсягу [3]).

Технологічні можливості – надзвичайно важливий аспект в розгляді ТНК. Необхідно чітко розуміти, чи обмежена компанія лише рівнем технічного розвитку, який представлений іншими компаніями, або при необхідності може легко змінити чи доопрацювати нові передові технології, підвищити свої можливості.

Технологічні і інноваційні можливості тісно взаємозалежні і залежать від проведення технологічної політики. Технологічна політика підприємства/організації – це набір принципів і дій (спосіб діяльності), на підставі якого розробляються і впроваджуються нові продукти і технологічні процеси.

Можна виділити такі основні завдання технологічної політики фірми:

моніторинг науково-дослідних досягнень в країні у світі, а також загальних технологічних тенденцій;

стимулювання постійного підвищення освітнього та кваліфікаційного рівня персоналу компанії;

визначення чинників, сприяючих інноваціям;

формування організаційної структури підприємства, найбільш сприяючий для здійснення безперервного інноваційного процесу, забезпечення мотивації персоналу;

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

координація і досягнення узгодженості дій різних підрозділів компанії з проведення НДДКР [4].

Необхідність проведення сильної технологічної політики особливо стосується діяльності транснаціональних корпорацій. Сьогодні найбільш життєздатні вже не ті компанії, які бачать конкурентні переваги розширення масштабів своєї діяльності в гарному використанні недосконалої конкуренції на світових ринках праці, капіталів, матеріальних ресурсів – значимість таких переваг зменшується згодом. У більшості галузей ТНК більше не можуть конкурувати лише з національними компаніями, вони змушені конкурувати з іншими гігантами, які мають аналогічні переваги географічної диверсифікації. За таких умов справді передові компанії – це ті, які в змозі уважно відстежувати всі ринкові і технологічні тенденції, творчо реагувати на ті можливості і загрози, які ці тенденції несуть в собі, постійно генерувати нові ідеї та нові продукти і швидко ефективно використовувати їх з урахуванням глобального масштабу. Компанії, нечутливі до технологічним змін, стають жертвою зростаючих витрат на НДДКР, розмивання у рівнях технологічного розвитку між країнами і скорочення життєвого циклу продуктів.

Основний ризик централізованого проведення технологічної політики полягає в тому, що результат інновацій не може точно відбивати локальні ринкові потреби, можливі також труднощі з новою технологією через опір з дочірніх фірм прийняттю централізованих рішень. Інший традиційний тип здійснення технологічних змін, «local-for-local», передбачає, що дочірні компанії ТНК використовують власні можливості і ресурси для розробки нових технологій, забезпечують їхні потреби. Ця модель дозволяє відбивати унікальні потреби різних країн, у яких діють ТНК.

В такого типу інноваційного процесу є негативні сторони:

не завжди обгрунтоване прагнення національних відділень до автономії;

дублювання розробок, вже проведених іншими дочірніми компаніями ТНК, тоді, коли кожне національне відділення шукає власне рішення загальної проблеми;

виникнення додаткових витрат на проведення НДДКР.

При проведенні технологічної політики менеджери ТНК повинні підвищувати ефективність централізованих і локальних інновацій, а також створювати умови для пошуку нових форм здійснення транснаціональних інновацій.

Таким чином, крім вищеприписаних типів інноваційного процесу останніми роками дедалі більше поширення отримують нові методи здійснення технологічних змін. Ці методи можна розділити на дві категорії: «locally-leveraged» (розподілена система технологічних можливостей) і «globally-linked» (інтегрована система технологічних можливостей). [2]

Технологічна політика типу «locally-leveraged» включає використання ресурсів національного відділення з створення інновації тільки для місцевого ринку, й для поширення їх на всесвітній основі. Це дозволяє менеджменту МНК об'єднати інноваційні ресурси всіх дочірніх фірм використовувати їх для всієї корпорації. МНК отримує здатність реагувати на ринкові зміни, котрі проявляються в одній країні, використовувати їх для виявлення таких тенденцій в інших країнах. Цей спосіб проведення технологічної політики вимагає від менеджменту розвивати і контролювати процес навчання кадрів дочірніх фірм корпорації, координувати їх діяльність в галузі НДДКР.

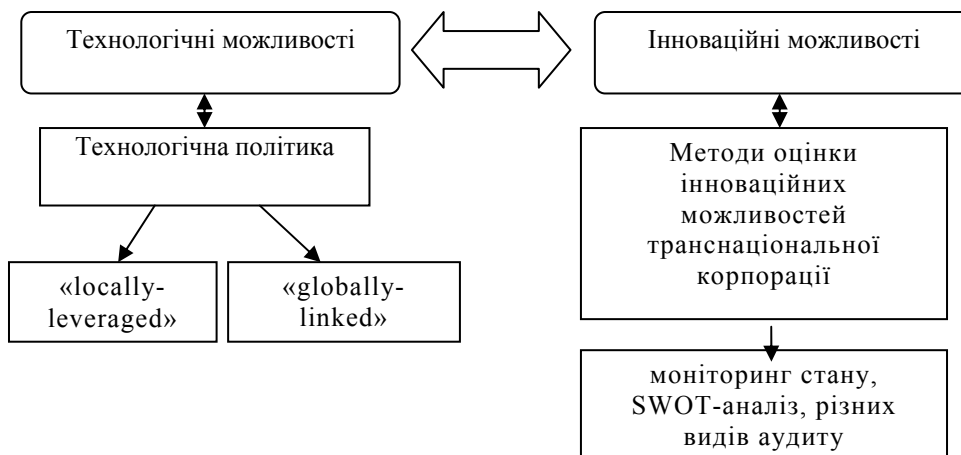

Рис. Напрямки взаємозв'язку між технологічною політикою країн та інноваційними можливостями компаній

Останній підкреслений тип проведення інноваційної політики – «globally-linked» – передбачає об'єднання ресурсів і можливостей всіх елементів ТНК як на рівні головної компанії, так і на рівні дочірніх фірм для спільного створення впровадження інновацій. У цьому разі кожний підрозділ своїми власними унікальними ресурсами сприяє розробці спільних інновацій. Цей тип технологічної політики краще за всі підходить в умовах, коли потреба в інноваціях не відповідає дослідним можливостям цього країнового відділення чи коли об'єднані ресурси й можливості кількох організаційних одиниць можуть сприяти ефективнішою розробці необхідної технології.

Створення гнучких зв'язків дозволяє об'єднати зусилля багатьох підрозділів для одержання ТНК ефекту синергії. Але такий процес створення інновацій також має свої обмеження. Він вимагає значної міжнародної координації, яка може виявитися занадто дорогою і неефективною. Багаті міжнародні зв'язки між різними організаційними одиницями ТНК, які необхідні для обслуговування цього процесу, також можуть переважати компанію через невизначеності та надміру розосередження влади.

Завдання менеджера ТНК полягає не в сприянні поширенню того чи іншого типу інноваційного процесу, а в пошуку і впровадженні таких організаційних систем, які сприяли б забезпеченню ефективності усіх цих процесів.

Говорячи про роль держави, необхідно зауважити, що в промислово розвинених країнах державна інноваційна політика спрямована на створення сприятливого економічного клімату для здійснення інноваційних процесів і є, очевидно, сполучною ланкою між сферою "чистої" (академічної) науки і завданнями виробництва. У цілому роль держави галузі підтримки інновацій можна звести, ніяк не претендуючи на повноту перерахування, до таких напрямків:

державна сприяє розвитку науки, у тому числі прикладної, та підготовки наукових і інженерних кадрів (основне джерело інноваційних ідей);

в рамках більшості урядових відомств існують різноманітні програми, спрямовані на підвищення інноваційної активності бізнесу; державні замовлення, переважно в формі контрактів, на проведення НДДКР забезпечують початковий попит на багато нововведень, які потім знаходять широке застосування в економіці країни;

фіскальні елементи державного регулювання формують стимулюючий вплив зовнішнього середовища, що зумовлюють ефективність і необхідність інноваційних рішень окремих фірм;

державна виступає в ролі посередника у справі організації ефективної взаємодії академічної і прикладної науки, стимулює

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

кооперацію галузі НДДКР промислових корпорацій і університетів.

Заходи впливу держави галузі інновацій можна поділити на прямі й непрямі. Співвідношення їх визначається економічною ситуацією в країні і обраною у зв'язку з цим концепцією державного регулювання – з упором на ринок чи на централізований вплив. Як правило, у період економічного спаду характерним є переважання "кейнсіанського" підходу до державної економічної політики, що передбачає надзвичайно активне втручання держави в економічне життя суспільства; у період піднесення економіки бере гору філософія консерватизму, яка віддає перевагу грі ринкових сил.

У даний час економісти за рівнем активності втручання держави в економіку виділяють три групи країн:

у першій взяла гору концепція необхідності активного втручання держави в управління економікою (Японія і Франція);

друга характеризується визначальним упором на ринкові відносини (США, Великобританія);

третя дотримується "проміжного" варіанту, у тому числі в інноваційній політиці. Державне регулювання поєднується з низьким ступенем централізації державного апарату, використовуються непрямі методи впливу при розвиненій системі узгодження інтересів уряду і бізнесу.

При переході на шлях інноваційного розвитку істотно підвищується роль держави. Вона видає відповідні закони, встановлює чи скасовує фінансові пільги, – словом, диктує власнику правила гри в інтересах майбутнього. Крім того, за підтримки держави розвивається фундаментальна і галузева наука, створюються нові технології та матеріали. І це сьогодні є світовою практикою.

У цих країнах, крім значимої фінансової підтримки, створено чітку систему взаємодії держави, наукових організацій приватного бізнесу у галузі наукових досліджень. Уряд активно підтримує дослідження в державних університетах і стимулює приватні компанії купувати у них найперспективніші розробки. Дуже ефективним є досвід створення так званих наукових парків – особливих зон, де будь-яка дослідницька фірма отримує максимально сприятливі умови для своєї роботи.

Таким чином, можна зробити висновок, що місце і роль інноваційної політики в структурі державного регулювання економіки визначаються особливостями інноваційного процесу як об'єкта управління. Він більшою мірою, ніж інші елементи НТП, пов'язаний із товарно-грошовими відносинами, з наступними всіма стадіями його реалізації. Ця обставина цілком переконливо виявляється в умовах регульованої ринкової економіки капіталістичних країн. Основна маса інноваційних процесів реалізується тут приватними компаніями різного рівня і масштабу, й такі процеси виступають, зрозуміло, не як самостійна мета, а як засіб кращого рішення виробничих і комерційних завдань компанії, яка націлена на високу прибутковість. У цих обставинах інновація з самого початку орієнтована на практичний комерційний результат.

ТНК зазвичай не передають технологію в ситуації конкурентного ринку, і при цьому уряд не завжди в змозі гарантувати, що повна зайнятість досягнута. Може статися так, що передача технології не настільки ж вигідна для рідної країни, як це могло бути, наче з-за спотворень ринку.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Беляева И.Ю. Развитие корпоративных структур в современной экономике России: (сб. докл. и выступ.) / И.Ю. Беляева. – М.: ФА при Правительстве РФ, 2000. – Ч. 1. – 199 с.
2. Galbraith, J. K. The New Industrial State. Джон Гэлбрейт. Новое индустриальное общество. Перевод на русский язык: Л. Я. Розовский, Ю. Б. Кочеврин, Б. П. Лихачев, С. Л. Батасов. — М.: 2004. [Электронный ресурс] // Центр гуманитарных технологий. URL: <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/5021>
3. Мовсесян А.Г. Транснационализация в мировой экономике / А.Г.Мовсесян. – М.: ФА при Правительстве РФ, 2001. – 316 с.
4. Мовсесян А.Г. Философия транснационализации / А.Г.Мовсесян // Вестник Финансовой академии. – 2000. – №3.
5. Ленский Е.В., Транснационализация капитала / Е.В.Ленский, В.А. Цветков; под ред. О.Н. Сосковца. – Минск: Армита-Маркетинг, 2001. – 325 с.
6. Трансформація процесу транснаціоналізації в умовах зростання невизначеності глобального економічного середовища: монографія/ Макогон Ю.В., Орхова Т.В., Лисенко К.В. та ін.. - Донецьк: ДонНУ, 2011. – 652 с.

THE ASPECTS OF MODELING THE DECISIONAL PROCESSES IN THEORY AND PRACTICE OF CONTEMPORARY MANAGEMENT

Turcanu Gh., Associate Professor, PhD, ASEM, Chisinau (R. Moldova)

Zetia V., PhD student, ASEM, Chisinau (R. Moldova)

Туркану Ж., Жетя В. Аспекти моделювання прийняття рішень процесів в теорії і практиці сучасного управління.

Прийняття рішень можна розглядати, як пізнавальний процес в результаті якого здійснюється відбір серед декількох альтернативних сценаріїв. Кожен процес прийняття рішень потребує остаточного вибору. Вибір може бути у вигляді дії або його способу досягнення. Логічний процес прийняття рішень є важливою частиною всіх науково обґрунтованих професій, де фахівці застосовують свої знання в цій галузі для прийняття обґрунтованих рішень. Моделювання є досить складним процесом, яке працює з набором теоретичних концепцій, таких як системи прийняття рішень, елементи прийняття рішень та прийняття остаточних рішень. Крім цього, не кожен менеджер знає основи теорії та практики моделювання процесу прийняття рішення. Відсутність глибоких знань у цій галузі змушує менеджерів компаній приймати поспішні рішення, які абсолютно не відповідають вимогам підприємств у реальних умовах роботи. Таким чином, особливо важливо в організаційному управлінні визначити функціональні принципи у прийнятті відповідних критеріїв та досягнення поставлених цілей.

Ключові слова: прийняття рішень у постійно змінюваному навколишньому середовищі, система прийняття рішень, критерії прийняття рішень, підсистема прийняття рішень.

Turcanu Gh., Zetia V. Аспекты моделирования принятия решений процессов в теории и практике современного управления.

Принятие решений можно рассматривать как познавательный процесс в результате которого осуществляется отбор среди нескольких альтернативных сценариев. Каждый процесс принятия решений требует окончательного выбора. Выбор может быть в виде действия или его способа достижения. Логический процесс принятия решений является важной частью всех научно обоснованных профессий, где специалисты применяют свои знания в этой области для принятия обоснованных решений. Моделирование является достаточно сложным процессом, который работает с набором теоретических концепций, таких как системы принятия решений, элементы решений и принятия окончательных решений. Кроме этого, не каждый менеджер знает основы теории и практики моделирования процесса принятия решения. Отсутствие глубоких знаний в этой области заставляет менеджеров компаний принимать поспешные решения, которые абсолютно не соответствуют требованиям предприятий в реальных условиях работы. Таким образом, особенно важно в организационном управлении определять функциональные принципы в принятии соответствующих критериев и достижения поставленных целей. **Ключевые слова:** принятие решений в постоянно изменяющейся окружающей среде, система принятия решений, критерии принятия решений, подсистема принятия решений.

Turcanu Gh., Zetia V. The aspects of modeling the decisional processes in theory and practice of contemporary management.

Decision making can be regarded as the cognitive process resulting in the selection of a course of action among several alternative scenarios. Every decision making process produces a final choice. The output can be an action or an opinion of choice. Logical decision making is an important